

PASSENDE RENOVATIE VOOR HET NIEUWE LYCEUM

Transformatie creëert voorwaarden voor een vernieuwende leeromgeving

Architect Maarten Sanders won de selectie met een simpel maar doeltreffend ontwerp: aansluiten bij de oorspronkelijke architectuur uit de jaren '30, maar wel in een vorm waarbij techniek en onderwijskundige ontwikkelingen samenhangend zijn vertaald. Het resultaat: een vernieuwende maar vooral ook slimme leeromgeving.

"De intimiteit van een bestaand gebouw maakt het juist mogelijk om op beide kwaliteiten te sturen: geborgenheid en openheid."

Maarten Sanders van OIII architecten werkt samen met projectleider Jeroen Janssen van Het Nieuwe Lyceum en André Ceton van HEVO aan het project. Jeroen: "Het Nieuwe Lyceum bestaat ruim 80 jaar en is een havo- vwo-school met 1.100 leerlingen in Bilthoven. We liggen strategisch goed, vlakbij het station en niet ver van Utrecht, zodat we een breed voedingsgebied bestrijken. We hebben bewust voor behoud van het gebouw gekozen omdat het op zo'n mooie plek staat, aan de Jan Steenlaan naast sportvelden en een klein natuurgebied." Maarten vult aan: "Het is een luxueuze omgeving en de school is ooit ontworpen als een grote landelijke villa. Het oorspronkelijke gebouw uit 1938 is in de oorlog gebombardeerd en in dezelfde stijl weer teruggebouwd. Dezelfde architect heeft het nog twee keer uitgebreid en toen hebben andere architecten na 1968 in 1995 en 2008 aanpassingen en uitbreidingen verricht, met telkens een eigen uitstraling en architectuur. Zo is een verzameling fragmenten ontstaan zonder samenhangende ruimtelijke en onderwijskundige identiteit."

GEEN HART

Jeroen legt uit: "Daarom heeft de school ook geen hart. Het is een traditionele gangenschool waarbij de leerlingen naar een lokaal gaan waarin vaak een vaste docent zit en we ontwikkelen ons van redelijk traditioneel onderwijs naar gepersonaliseerd onderwijs. Daarbij blijft de klas een belangrijk ijkpunt

in het leerproces, maar krijgen leerlingen veel meer de regie op het eigen leerproces. Die visie heeft zich vertaald naar zogenaamde teamvleugels, die bestaan uit clusters lokalen met een eigen studieplein. Door die visie ruimtelijk te vertalen verwachten we dat de aansturing makkelijker wordt en creëren we ook meer ruimten. In de nieuwe situatie hebben de leerlingen een eigen thuisbasis en hoeven dus niet langer voor elke nieuwe les zich door het gebouw te verplaatsen, alleen de kunstvakken, gym en de BINASK vakken hebben een eigen afdeling."

DWINGENDE STRUCTUUR

Maarten: "Nadat de ideeën op tafel lagen kwamen wij erbij. De dwingende structuur uit de jaren '30 met dragende wanden en gevels konden we goed vertalen naar de teamvleugels die makkelijk te koppelen waren aan de verschillende bouwdelen rondom het nieuwe hart. Een ander belangrijk uitgangspunt was dat het naast de renovatie ook deels een opgave voor vervangende nieuwbouw was, waarbij we de vormtaal van de oorspronkelijke architect hebben opgepakt om tot een nieuwe en logische ruimtelijke samenhang te komen. De binnenplaats is volgebouwd met lelijke platte dozen en die halen we weg; we trekken de fraaie kapvorm door zodat er een carré ontstaat met een transparant atrium in het midden. Daar komt het hart dat een visuele verbinding heeft met de studiepleinen die er als een krans omheen liggen. De kap bevat nu een onvoldoende gebruikte zolder en daar maken we een teamvleugel voor de bovenbouw.

De installaties krijgen daar ook een plek, zodat alle techniek onderdeel van de architectuur vormt. Jeroen knikt: “De architect heeft de opgave slim opgepakt; de zes noodlokalen gaan weg en alles vormt onderdeel van een samenhangende architectuur. Daarbij benutten we de ruimten veel beter dan nu het geval is.” Maarten knikt: “Door die karakteristieke kapvorm door te trekken kunnen we met relatief eenvoudige bouwkundige ingrepen veel effect bereiken, waardoor we ook nog eens binnen het financiële kader blijven.”

KATALYSATOR

HEVO begeleidt het traject vanuit risicodragend projectmanagement. André over het proces: “De noodzaak om onderwijskundig te veranderen valt goed samen met de fysieke transformatie. De renovatie is eigenlijk een katalysator voor dat proces van inhoudelijke vernieuwing. Twintig jaar geleden is het gebouw voor het laatst gerenoveerd en we hebben al de jaren naar dit moment toegewerkt, de kroon op het werk. Ik vind het een mooi voorbeeld hoe je waardevolle bestaande huisvesting kunt hergebruiken en het weer voor 30 jaar toekomstbestendig maakt. De opgave om de exploitatielasten binnen de norm te krijgen en ook binnen de kaders te verduurzamen

is geslaagd. Daarnaast blijft de school doordraaien tijdens de vernieuwbouw en is er geen aanvullende tijdelijke huisvesting nodig door een uitgekende fasering.”

DIALOOG

Gekozen is voor renovatie en dat is bewust. Maarten daarover: “Een bestaand gebouw legt beperkingen op, maar juist de beslotenheid ervan levert ook weer meerwaarde op. Tegenwoordig gaat het vaak om groot, open en imponerend, waarbij zien en gezien worden het credo is, maar niet iedereen zit daarop te wachten. De intimiteit van een bestaand gebouw maakt het juist mogelijk om op beide kwaliteiten te sturen: geborgenheid en openheid.” Jeroen knikt: “Dat is steeds de dialoog die we met elkaar hebben gevoerd en waarin we elkaar gevonden hebben: een moderne leeromgeving in een bestaand gebouw dat en lucht krijgt en zijn identiteit bewaard. Over ruim een jaar kunnen de lezers van Schooldomein het resultaat bewonderen.”

► Kijk voor meer informatie over de projecten van OIII architecten op o-drie.nl of mail naar maarten@o-drie.nl. U kunt ook mailen met Jeroen Janssen van Het Nieuwe Lyceum jnn@hetnieuwelyceum.nl of André Ceton van HEVO andre.ceton@hevo.nl.